

■ Ilia Mihály a városról Az új díszpolgár monológja

■ „A hívások ellenére azért is nem mentem el ebből a városból, mert nem tudtam elképzelni magamat úgy, hogy a Tiszát ne lássam. A folyó Táperől, a szülőfalumból érkezik Szegedre; minden nap megnézem: mit üzen? Árad, vagy apad, mit hoz, milyen a színe... És akkor kicsit otthon vagyok. Igaz, Tápé nagyon közel van, haza is mehetnék. De megszoktam a sétáimat; Tarjánból, ahol lakunk, jövök befelé a József Attila sugárúton, s amíg kijutok a Tiszaparra sok mindent látok a városból. Falakat, köveket, utakat, fákat. Emberekkel találkozom.

Egy helynek akkor lesz szelleme, egy városnak a külső képe akkor lesz a miénk, ha nap mint nap meg is tapogtatjuk a szemünkkel, a kezünkkel. Hányszor rátettem a lábamat arra a kocsivető kőre, ami az Oskola utcán található! A bögshajónak az orra, kőből kifaragva... Mert tudom, hogy azt valamikor Tömörkény István lába is érintette, lévén, hogy az ő felesége apjának a kocsmája előtt volt. Akkor érzem a folytonosságot a város múltja és mai mindennapjai között, ha a tárgyi emlékekkel, a természeti környezettel naponta találkozom.

Nem mindig vigasztalók persze ezek a találkozások. Elhangoltságukban, szemetességükben lehangoló látni a dolgokat és a helyeket. Az a gyanúm, hogy a város egészének képe most azért kissé meghatározatlan, jellegtelen – képzavarral: kakofónikus –, mert az elmúlt időkben, az iparosítás, térszerkesztés, tanyatlanítás során betelepült tömeg nem tudott igazán asszimilálódni a város szellemi, gazdasági, tárgyi kultúrájához. A történelméhez. Aki megy a Széchenyi téren, s csak a hivatalban intézendő ügyei járnak a fejében és soha nem jut eszébe, hogy itt Kossuth, ott Balcsescu, amott Széchenyi sétált, vagy akár a régi szegediek nem jutnak eszébe, ha nincs érzelmi kapcsolás – akkor számára ezek az épületek közönséges kőhalmazok. Pedig az embert mégiscsak az különbözteti meg a többi lénytől, hogy megengedi magának a fényűzést: kultúrát, művészetet; az ember az egyetlen élőlény, aki a saját – jelenét befolyásoló – múltját tudatosan képes fölfogni, elrendezni. Az emberi magatartás, a viselkedés a hagyomány által is meghatározott. A dolgokhoz valahogyan viszonyulok: becsben tartom; vagy nem becsülöm meg, lenézem, hagyom, hogy elszemetesedjen, elromoljon – nem tartozik hozzám, közömbös nekem, nem az enyém... A kiüresedésnek, a lelki elszíváro-

sodásnak az egyik mozzana ez: óriási szakadás van a hagyomány és a jelen között.

Nem vagyok abszolút hagyományelvű, hiszen mindnyájunkat a jelenünk és a jövőnk érdekel inkább; de tudom, hogy valahogyan mégis a hagyomány által meghatározott az ember. Ezért nem mondhatom, hogy ez egy ilyen világ, fogadjuk el; nem könnyű belenyugodnom – nem is akarok, nem is szabad – hogy a múltban roppant asszimilációs erővel rendelkező város mintha nem bírt volna a közelmúltjában betelepült tömeggel. Mintha túl gyors és túl nagyarányú lett volna a népességnövekedés.

A hagyomány-hiány nagyon jól látszik például a lakótelepeken, ahol nincs épület, amihez valami, vagy valaki miatt ragaszkodni, kötődni lehetne. És akik ott laknak, valahogyan a Széchenyi tér sincs a tudatukban. A város azt jelenti nekik, mint akármelyik idegennek; prospektus-ismerteket a szabadtériről, a dóm két tornyáról és a többről... Az is érdekes, hogy a korábbi, jó értelemben vett asszimilációs erő az egyetemisták esetében sem működik. Sokat gondolkodtam már azon, miért nincs ilyen zavar mondjuk Göttingában, Heidelbergben, Amszterdamban, pedig ott se tanulnak tovább, sőt, négy éves a képzés. Itt valami elrendezetlenség van az egyetem és a város között. Talán mert úgy települt ide az egyetem Kolozsvárról? Vagy mert az egyetem is kicsit befelé fordul? Mindig törekedtem arra, hogy segítsék elmozdulni a holtpontról: szerkesztőként, városszépítő bizottságokban úgy működtem, olyan tanítványaimmal, akik lapoknál, városi intézményekben dolgoznak, szorosabb kapcsolatokat tartottam, hogy segítsék megteremteni az egyetem és a város szervesebb kapcsolatát.

Valószínűnek tartom, hogy egyszer mindenki, aki itt él, rájön arra, hogy a városban lakni nem azt jelenti: bezsúfolódni meghatározott épületek csoportjába – és kész. Hanem ez az emberek valamilyen viszonyát jelenti egymáshoz és ahhoz a környezethez, ahol élnek. Vagyis az egy városban élők kell, hogy nyilvántartsák – a saját egyéni céljaik mellett – mindannyiuk közös célját is. Ahogy a kézilabdacsapatnak drukkolnak, mert az szegedi, az egész városnak is drukkolni kellene. Bíztható, hogy az utóbbi három évben lassan alakuló civil szervezetek – egyletek, városvédők, zöldek – a polgároknak legalább bizonyos csoportjait a városias magatartás felé tudják mozdítani. Minden apró közösségi alkalom – legyen az „Májulás”, az egy iskolában végzetek találkozója, vagy akár egy sörfesztíval – jó arra, hogy új hagyomány teremtsék és ez alakítson az emberek viselkedésmódján. Lassan-lassan rájönnek a polgárok, hogy csakis önmaguk képesek lakhatótá tenni a környezetet, ahol élnek. Otthonukká a várost. Ez egy kicsit optimistának tetszik, belátom; de azért élünk, mert optimisták vagyunk.”

Lejegyezte:

Sulyok Erzsébet

■ A szegedi Török Ignác lak-tanya parancsnoka *Darók József* mérnök-ezredes. Fél esztendeje lett első embere a Szeged Műszaki Dandárnak. Egy jól sikerült több napos gyakorlat után beszélgettünk tegnap délelőtt.

■ *Katonásan vágunk a közepébe! Megéri, kifizetődő manapság ezt a pályát választani?*

– Ha az anyagiakra gondol, akkor nem – szögezte le az ezredes. – A kollegák 40 százaléka él a létminimum alatt! A tisztek helyzete koránt sem olyan rózsás, mint sokan gondolják. A munkaidő csupán papíron nyolc óra, másodállást aligha vállalhat valaki. A családját kénytelen kitenni annak, hogy bármikor költöznie kell, ha áthelyezik. Nyugodtan kijelenthetem, ezen a pályán nem az anyagiak miatt, hanem elhivatottságból maradnak az emberek.

■ *A rendszerváltás magával hozta a vélemény-nyilvánítás szabadságát. A lak-tanyán belül mennyire gyakorolják ezt a katonák? Lazult-e a honvédségnél a fegyelem?*

– Mindig büszkék voltunk rá, hogy mi műszakiak vagyunk, nálunk fegyelem van. A katona akkor fegyelmeztelen, ha nincs lekötve a figyelmé, energiája. Az üresjáratok eredménye a lazaság. A munkát megköveteljük, de ha valakinek délután már nincs dolga, nem osztották be szolgálatba, az minek töltse kerítéson belül az időt? Inkább nézzem szét Szegeden!

■ *A honvédelmi miniszter lapunknak is nyilatkozta már, hogy a sereg technikája elavult, de nincs pénz a fiatalításra. A honvédelem napján mi nyomasztja leginkább a parancsnokot, és mi az, amire büszkén gondol?*

– Nemcsak a technikánk, hanem épületeink is megöregedtek, szeretnénk jobb környezetet biztosítani a katonáknak – mondta Darók ezredes. – Szeretnénk, ha a társadalom reálisabban ismerné munkánkat. Jó érzés, hogy a nehézségek ellenére a hivatásos és a sorállomány is becsülettel dolgozik. A tartalékosok is remekül rúgták a port a Duna-parti gyakorlaton...

Kovács és Nyíró hadnagy urak korukat tekintve elvesznek a honvédek között. De tekintély azért van. A körletben „summantó”, szunyókáló katona úgy ugrott fel az ágyról, amikor beléptek, mintha paraszta dugtak volna a surranójába.

– Két éve végeztem el a főiskolát – magyarázta Kovács Csaba – bruttó 17500-zal kezdtem. Azóta már emelkedett a bérem valamiképp. Szakaszparancsnokként dolgozom. Ha valaki szereti, amit csinál, akkor nem azt nézi első

Fotó: Schmidt Andrea

■ Létminimum alatt

A sereg gondjai

A honvédelem napja

A honvédelem napja alkalmából dr. Farkas László, a dél-alföldi régió köztársasági megbízottja, a megyei Honvédelmi Bizottságok elnöke fogadta a térségben állomásozó katonai alakulatok, intézmények parancsnokait, vezetőit.

A baráti beszélgetéssel, véleménycserével egybekötött rendezvényen részt vett és több, a honvédelmet érintő aktuális kérdésben tájékoztatást adott dr. Szendrei László, a Honvédelmi Minisztérium politikai államtitkára.

A köztársasági megbízott a következő szavakkal köszöntötte a katonákat:

Tiszt urak! Honvédek!

A dél-alföldi régió köztársasági megbízottjaként, a megyei honvédelmi bizottságok elnökeként köszöntöm Önöket.

A Magyar Köztársaság második alkalommal ünnepli május 21-én Buda vára 1849-es visszafoglalása napján a honvédelem napját. A nemzeti értékek és érdekek megvédelmezésére szerveződött akkor sereg, melynek zászlain a legszentebb szavak – függetlenség, önrendelkezés és szabadság. Ezen értékektől vezérelve szerveződött újjá mai honvédségünk. Mi, akik itt élünk déli határaink mentén, tudatában vagyunk hadseregünk fontosságának, a hazát oltalmazó védőkar szükségének. Kíváncsian ezért a Magyar Honvédség személyi állománya felkészítésének és technikai-műszaki felszereltsége szüntelen korszerűsítése, a társadalmi bizottságot is erősítő, modern jogi szabályozás megalkotása.

Tisztebeli adódó kötelezettségem megköszönni a régió honvédelmi bizottságai és polgári szervei nevében a térségünkben szolgálatot teljesítő tiszteknek és honvédeknek helytállásukat. Köszönöm áldozatkészségüket és felelős munkájukat.

Erőt, egészséget kívánok, tiszt urak és honvédek!

sorban, mennyi a fizetése. Úgy érzem, sikerült a fiúkkal megtalálnom a hangot. Amikor összekovácsolódik egy csapat, akkor remekül lehet dolgozni. Így az sem zavarja annyira az embert, ha állandóan vándorolnia kell az országban.

Tavaly négy hónapot voltam távol Szegedtől.

A lakományába legutóbb bevonult 240 fiatallemberről 110 volt munkanélküli! Óhatatlanul előkerülnek a seregben a szociális problémák is.

Lenti Zsolt már számítja a

napokat, még 82 van hátra a leszerelésig.

– Én jobbat vártam a seregtől – mesélte, miközben a többiek kórusban biztatták és válogatott blödségekkel ug-rasztották. De hát a seregben ez így szokás. – Sok a szolgál-lat, szinte másnaponként adunk őrséget. Csak 6 – 8 hetente mehetek haza. A zsold 1600 forint, ez gyorsan elmegy a büfében. Még jó, hogy otthonról időnként segítenek. Remélem, a munkahelyem meglesz még, amikor leszer-elek.

■ *Mond az a szó valamit, hogy „szítatás”?*

– Persze, de nem nagyon szoktunk kitolni egymással. Az újoncok is legfeljebb az ágya-zást gyakorolják néha...

A tartalékosok a „vidám fiúk” a lakományában. A három hét szinte kikapcsolódás nekik.

– *Adacsi Sándor* honvéd, szürke állomány Marosleléről jelentkezem! – viccelődött a magas, tartalékos fiatallemberr. – Le a kalappal a parancsnokok előtt. Olyan bizalommal fogadtak bennünket, hogy az ritkaság. Jövünk máskor is...

A Szeged Műszaki Dandár tegnap délutáni ünnepi állománygyűlésén *Létai Attila* al-ezredes Másod Osztályú Szol-gálati Jelet vehetett át, Tiszthe-lyettesi Szolgálati Jelet kapott *Szacsavay Gábor*, *Virág Béla* és *Szerencsés Fekete József* törzsszázalós. *Dr. Tóth Tündét* főhadnaggyá, *Bán Miklóst* pedig törzssörmesterré léptették elő. Harmincöten részesültek dandár-parancsnoki elismerésben.

V. Fekete Sándor

Henkeléknél

Nem holmi luxusszállodában, hanem stílusosan, nyolc-száz tonna mosópor „társaságában”, a szolnoki üzembent tartotta sajtóbemutatóját tegnap a Henkel Magyarország. A rendezvény apropója az volt, hogy hajnalban kezdtek gyártani legfrissebb terméküket, az Új Persilt. Szó esett arról is, jó-e az importkorlátozó kvótarendszer, miért nemzeti szentség a Tomi mosópor, és hogy magyar termék-e a Persil. Minderről a jövő heti 1%-ban olvasathatnak bővebben.

K. G.

Rendezvények Szeged város napján

Felnőtteknek, gyerekeknek egyaránt érdekes lesz a MÁV Fúvószenekekar ténzenéje, a Széchenyi téren délután 4-től 5-ig. A gyerekek ezenkívül este 6 órától a *Deák Ferenc Gimnáziumban* gyermekprogramon vehetnek részt.

Jótékony célú hangversenyt rendeznek este 8-kor a Parlag-fű Alapítvány javára a Honvéd téri református templomban.

A Szegedi Nemzeti Színház-

ban este 7 órakor kezdődik a díszelőadás: a Stabat Mater, Az álom mögött című tavalyi nagy sikerű balettest felújítása.

A rendezvényekről a VTV ma kibővített híradóban ad összeállítást a szokásos időben. Május 24-én, hétfőn, műsor-összeállítást sugároz az ünnep alkalmából kitüntetésben részesült szegedi alkotók, művészek munkásságáról.